

TIDSSKRIFT

FOR

LANDØKONOMI

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE LANDHUSHOLDNINGSSKAB

REDIGERET AF

H. HERTEL

1908

KJØBENHAVN

DET SCHUBOTHEESKE FORLAG

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKJÆR)

1908

dard-Bedømmelsen og Klassifikationen af Korn. Præsidentens »Budskab« vedrørende dette Lovforslag indledes med følgende Udtalelse: »Den kornproducerende Virksomhed i dette Land, der er en af de Forenede Staters vigtigste, fortjener Kongressens specielle Opmærksomhed. Vort Korn sælges næsten udelukkende i Klasser (*by grades*). For at sikre tilfredsstillende Resultater paa vort Hjemmemarked og for at lette vor Handel med Udlandet, bør disse Klasser bringes til den højeste Grad af Ensartethed og Sikkerhed. De nuværende forskellige Metoder for Undersøgelse og Klassifikation, der ved forskellige Love og Bedømmelseskommisioner iværksættes Landet over, medføre Forvirring og Brist i Ensartetheden, der ødelægger den Tillid, som er nødvendig for al sund Handel. Igennem Aar er der fremsat Beklagelser over de nuværende Metoder, og disse Beklagelser ere voksende i Omfang og Styrke ikke blot i dette Land, men ogsaa i Udlandet. Jeg foreslaar derfor Kongressen Gennemførelsen af et nationalt System for Undersøgelse og Klassifikation af Korn i Handelen mellem Staterne indbyrdes og med Udlandet for at raade Bod paa de nuværende Misforhold.«

Lovforslaget gaar ud paa, at der under Landbrugsministeriet i Washington oprettes en Afdeling for Undersøgelse og Klassifikation af Korn, og at der ansættes Inspektører ved de vigtigste Kornpladser. Disse skulle undersøge og klassificere Kornet i Overensstemmelse med de Standard-Bestemmelser, der fastsættes, samt udstede Certifikater for det, og saadant Korn maa ikke blandes med Korn af en anden Klasse, uden at det paany er blevet undersøgt og klassificeret. Udførsel af Korn fra en Stat til en anden eller til Udlandet maa ikke finde Sted uden forudgaaende Undersøgelse og Klassifikation.

— Det fremgaar altsaa heraf, at ogsaa det amerikanske Hjemmemarked beklager sig over Forholdene, og heri tør maaske den bedste Garanti ligge for en Forbedring af disse. Eksporten af Majs fra de Forenede Stater er som bekendt ganske forsvindende i Forhold til deres Hjemmeforbrug, og en Klage fra det amerikanske Hjemmemarked vil derfor altid blive ført frem med en vis Vægt. Et Spørgsmaal er det dog altid, om en Lov som den forelagte vil blive til videre Gavn for de evropæiske Importører. Mest betryggende for disse vilde det selvfølgelig være, at Amerikanerne gennemførte en Lov, som paa den mest virksomme Maade umuliggjorde Afskibning fra Amerika af Majs, Hvede og Rug, naar disse Varer (ogsaa hvad Renhedsgraden angaar) ikke vare absolut skikkede til Forsendelse.

Planteavl 1907.

Af Statskonsulent K. Hansen.

Dersom den Pengeværdi, hvortil et Aars Høstprodukter officielt opgøres, uden videre kan tages som et Udtryk for, i hvilken Grad Aaret har været »et godt Aar« eller »et daarligt Aar«, med andre Ord, som et umiddelbart Udtryk for, hvilket Udbytte Landmændene gennemsnitlig have haft af Bedriften, da maa 1907 betegnes som det bedste Landbrugsaar, vi nogensinde have oplevet, i hvert Fald indenfor det Tidsrum, da man har officiel Rede paa Høstudbyttet. For dette Aar opgøres nemlig Høstværdien til ca. 553 Millioner Kr., hvilket betegner en Opgang af 82 Mill. Kr. fra 1906, der bragte den største indtil da opnaaede Høstværdi. Og saa vil det endda senere vise sig, at disse Tal ere meget for lave. Endnu for 1907 har Høstudbyttet nemlig maattet beregnes paa Grundlag af Arealopgørelsen 1901, og Erfaring viser, at jo mere man fjærner sig fra en bestemt Arealopgørelse, desto mere bliver det beregnede Høstudbytte for lavt, saa længe denne Arealopgørelse benyttes som Grundlag. I 1896, da Høstudbyttet endnu maatte beregnes efter Arealopgørelsen 1888, viste det sig saaledes, at Høstværdien var bleven beregnet ca. 27 Mfl. Kr. for lavt, og noget lignende vil gentage sig nu, naar de seneste Aars Høstudbytte kan omregnes med Hensyntagen ogsaa til Arealets Benyttelse i 1907. Dette Forhold ligger i, at man i Landbruget i stigende Grad gaar over til at dyrke værdifuldere Afgrøder, og navnlig faar den store Udvidelse af Rodfrugtarealet,

strakte sig gennem hele Oktober og langt ind i November, og adskillige Steder stod Sæden endnu paa Marken til efter Nytaar. I saadanne Tilfælde blev den selvfølgelig omtrent ødelagt, og det var ikke saa ganske smaa Værdier, der paa den Maade gik tabt. Om dette Forhold indsamlede Statistisk Bureau Oplysning for de tre nordjyske Amters Vedkommende. Herefter maatte ca. 15,000 Læs Sæd betragtes som ganske ødelagt i Hjørring, Aalborg og Thisted Amter, og ca. 80,000 Læs maatte betragtes som væsentlig forringet. For Høsten som Helhed er dette selvfølgelig ganske forsvindende Værdier, men for de enkelte Jordbrugere betegner det et meget alvorligt Tab.

Hvad de enkelte Afgrøder angaar, da var Rugen gennemgaaende utilfredsstillende. Den overvintrede godt og voksede kraftigt til, men i den ualmindelig regnfulde og solfattige Juni blev den slaet meget stærkt ned, Blomstringen forløb under meget uheldige Vejrforhold, og Kærnesætningen blev som Følge deraf meget mangelfuld. Under disse Forhold klarede de mere stivstraaede Rug-sorter som Petkus- og Heinrichs-Rug sig forholdsvis godt, medens Bretagnerugen gennemgaaende stod langt tilbage. I adskillige lokale Forsøg gav denne sidste 2 à 3 Fold mindre end Petkus-Rugen; denne blev derfor i Efteraaret 1907 stærkt efterspurgt til Saasæd, og Begæret kunde meget langt fra tilfredsstillende. Ogsaa den meget stivstraaede Heinrichs-Rug blev noget efterspurgt. Særlig paa Øerne var Udbyttet af Rugen i en Mængde Tilfælde langt under det normale, hvortil kom, at Høstningen af den stærkt nedslaaede Rug var yderst besværlig. Paa en Mængde Marker havde man Lejlighed til at se, hvorledes Rugea efterhaanden blev ganske overgroet og næsten kvalt af Sandvikke (Vintervikke), ikke alene hvor denne var indblandet forsættelig, men ogsaa hvor den havde været til Stede som Forurening i Sæderugen eller i de indblandede Vinterærter.

Et Udtryk for, hvorledes Rugen i 1907 stod tilbage i Foldudbytte for 1906, har man i en Gruppering af de fra

de enkelte Sogne opgivne Foldudbytter. Sammenstilles disse Tal for 1906 og 1907, ses Forskellen ret tydeligt. Følgende samlede Antal Sogne har nemlig opgivet det anførte Antal Fold:

	1906	1907
	Sogne.	Sogne.
indtil 5 Fold	64	166
6—10 —	775	1242
11—15 —	810	348
over 15 —	33	1

Det ses, at for 1906 have 839 Sogne opgivet et Gennemsnitsfoldudbytte af indtil 10, medens for 1907 1408 Sognes Opgivelser komme ind under denne Grænse. I 1906 havde 843 Sogne et Gennemsnitsudbytte af over 11 Fold, men i 1907 have kun 349 Sogne kunnet opgive saa store Udbytter.

Hvedens Udvikling forløb mere normalt, og Aaret blev i det Hele et ret godt Hvedeaar. Den Utilfredshed med de forhaandenværende Hvedesorter og Stammer, der har kunnet spores i de senere Aar, kom ogsaa til Orde i det afvigte Aar. Hist og her vandt Grenadier-Hveden og Standup-Hveden Indgang, hyppigere anskaffedes Svaløfs Ekstra-Square-head, der i det Hele tiltaler mange, og som vel ogsaa i og for sig maa betegnes som en ret værdifuld Hvede, uden at man dog føler sig overbevist om, at det netop er den ubetingede No. 1, som Square-head Hveden var i gamle Dage. En saadan afgjort No. 1 dukkede maaske netop frem for Offentligheden i 1907. I »24. Meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur« og i den dertil knyttede udførlige Beretning om Forsøg med Hvedesorter ses det nemlig, at Forsøgsleder *N. P. Nielsen*, Tystofte, har fremstillet, ikke mindre end 3 ny Hvedesorter, der alle staa betydeligt over samtlige Square-head-Stammer, som de have været sammenlignede med. Hvis fortsatte Forsøg bekræfte dette overordentlig smukke Resultat, er man berettiget til i de kommende Aar at vente en betydelig Opgang i Hvedefoldene, og adskilligt tyder

paa, at man ligeledes kan vente en kendelig Forøgelse af Hvedearealet paa Bekostning af Rugen. De ny Sorter — Tystofte Standhvede, Smaahvede og Stakhvede — ere straks indgaaede i adskillige Landboforeningers Forsøg for at blive sat paa Prøve under flere og mere forskellige Forhold, end Forsøgsstationerne repræsenterer.

Bygget gav større Afgrøder end almindeligt. Efter Høststatistikens Tal skal man tilbage til 1892 for at træffe en lige saa stor Aarsproduktion af Byg, og kun 1 Gang tidligere i den Tid, der er udgivet en aarlig Høststatistik (siden 1875), er der høstet lige saa meget Byg, nemlig i 1880. Statistikens Tal for Bygudbyttet i 1907 ere dog antagelig noget for høje, idet der synes at være foregaaet en ikke ubetydelig Formindskelse af Bygarealet siden 1901. For Prentice-Bygget og særlig for vor værdifuldeste Form heraf, Tystofte Prentice-Byg, der nu optager en meget væsentlig Del af Landets gode Bygjorder, syntes Sommeren iøvrigt ingenlunde at være gunstig, uvist af hvilken Grund. Der saaes jævnlig meget stærke Angreb af Bladpletsyge derpaa, og denne Bygsort synes i det Hele at være meget modtagelig for nævnte Sygdom, der dog ikke plejer i synlig Grad at paavirke dens Ydeevne. Med nogen Grund klagedes der hyppigt og stærkt over Tystoftebyggets Blødstraaethed, en Mangel, der jo træder desto stærkere frem, jo mere Udbredelse Selvbinderne faa. Naar adskillige mente, at Lyngby Prentice-Bygget stod bedre op, da er Forskellen mellem de 2 Former i hvert Fald kun meget lille og opvejes sikkert under almindelige Forhold af Tystoftebyggets større Ydeevne. Lidt mere stivstraaet er Svaløfs Prinsesse-Byg, og denne Prenticeform, der iøvrigt staar de to danske Stammer meget nær, vandt sidste Sommer adskillige Velyndere.

For Havrens Vedkommende fremviser Høststatistiken det største Kvantum, der overhovedet nogensinde er avlet her i Landet siden 1875. Nærmest derefter kommer 1898, 1902 og 1892. Men disse hidtil bedste Havreaar staa dog henved 1 Million Tønder under 1907. Udbyttet

er formentlig ogsaa her beregnet noget større, end hvad der virkelig er høstet, af samme Aarsag som nævnt under Byg. I det forløbne Aar har ligesom i de nærmest foregaaende Aar mange forskellige gode Havresorter vundet Udbredelse, saaledes »Dansk Havre«, Trifoliums Havre, Konge-Havre, Ligowo-Havre, Hvitling-Havre (Svaløf), White Banner-Havre, Gul Næsgaard, Gulhvid Tystofte-Havre og Schlanstedt-Havre o. fl. Det er stadig noget usikkert, hvilken der bør gives Fortrinnet. Store Fejlgreb gør man neppe ved indtil videre at holde sig til hvilken som helst af de nævnte Sorter, der iøvrigt maaske komme i en noget vekslende Rækkefølge under forskellige Dyrkningskaar, et Spørgsmaal, hvorom der dog endnu intet sikkert kan siges. Spørgsmaalet om »den bedste Havre« er overhovedet næppe kommen sin Løsning nærmere i 1907.

Blandsæden er for 1907 ligesom Havren opgjort til det største hidtil høstede Kvantum, og dette er i dette Tilfælde i Virkeligheden større end opgivet paa Grund af Blandsædarealets fortsatte Vækst.

Boghvede og Ærter gave gennemgaaende et meget tarveligt Udbytte. Ærterne vedblev at vokse og modnedes ikke. Hestebønner, der jo iøvrigt stadig ere ganske uden Betydning, gav paa sine Steder ualmindelig store Afgrøder, op til 50 Centner Kærne og derover pr. Td. Ld. De havde nogenlunde Fred for Bladlusene, Tørgen trykkede dem ikke, og i den tørre og forholdsvis varme Eftersommer modnedes de godt, om end meget sent.

Kartoflerne gave nærmest et lille Udbytte og staa i 1907 navnlig langt tilbage for de to forudgaaende Aar. Kartoflerne ynde som bekendt ikke et saadant Overmaal af Vand, som Forsommeren bragte, idet Jorden her ved holder sig ubekvem og kold. Derhos blev Toppen mange Steder stærkt ødelagt af Kartoffelsygen paa et altfor tidligt Tidspunkt. Blandt nyere Kartoffelsorter, der have fundet forøget Udbredelse i det sidste Aar, skal